

ALTERNATIVNO REŠEVANJE DAVČNIH SPOROV

Katarina Kresal

Kaj je ARS?

- Reševanje sporov na način, ki ne pomeni sojenja.
- Navadno vključuje pomoč ali posredovanje nevtralne tretje osebe, ki strankam omogoči rešitev spornega razmerja.

V katerih postopkih se spori lahko rešujejo

ECDR

EUROPEAN CENTRE FOR DISPUTE RESOLUTION
EVROPSKI CENTER ZA REŠEVANJE SPOROV

Mediacija

- Postopek, v katerem ena ali več nevtralnih oseb – mediatorjev aktivno pomaga strankam pri sklenitvi sporazumne rešitve spora s pogajanjem.
- Sporazum se lahko zapiše v pravni obliki, ki ima moč pravnomočne sodbe.

Zgodnja nevtralna ocena

- Simulacija sojenja / odločanja pristojnega organa
- Ocena uspeha v pravdi /drugem uradnem postopku ali okvir za sporazumno rešitev spora
- Izvajajo nekdanji ustavni ali vrhovni sodniki in drugi specializirani strokovnjaki

ARS – prihranek časa in denarja

- **Mediacija:**

majhna poraba časa:	2-3 ure
učinkovitost:	v 60%-75% poravnava
finančno ugodnejša:	13.000 EUR prihranka
časovno ugodnejša:	400 dni prihranka

- **Mediacija + arbitraž:** + 100 dni prihranka

(Vir: The cost of non ADR – Surveying and showing the actual cost of intra-community commercial litigation“, ADR Center, Italy, funded by the EU)

Ostale prednosti ARS

- Izpolnitev interesa
- Dosežen dogovor ima lahko enako moč kot sodba
- Ohranitev nadzora nad rešitvijo spora
- Izbira odločevalcev
- Zaupnost
- Ohranjanje osebnih odnosov

ARS v zakonodaji

- Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah
- Zakon o arbitraži
- Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov
- Zakon o izvensodnem reševanju potrošniških sporov
- Zakon o delovnih razmerjih
- Družinski zakonik
- Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju

ARS v številkah

- **6842** sodnih sporov se je na Okrožnem sodišču v Ljubljani rešilo v mediaciji do leta 2016
- **252** sodnih sporov se je na Okrožnem sodišču v Ljubljani rešilo v mediaciji leta 2016

(vir: statistika Okrožnega sodišča v Ljubljani)

ARS na področju davkov

Davke je treba plačati,
o davkih se država ne more pogajati.

UK

- HRMC sprejel *Litigation and Settlement Strategy*:
 - vzpodbujanje sporazumne rešitve, ki je stroškovno učinkovita
 - sodelovalni pristop davčnega organa namesto tekmovalnega
- V 2011 dva pilotna projekta :
 1. za velika podjetja (manj kot 20 zadev, zunanji mediator)
 2. majhna in srednja podjetja (150 zadev, notranji mediator)

UK

- Rezultati:

- Boljša izkušnja stranke
- Dvig ugleda davč.organa z vidika profesionalizma
- Zničanje stroškov obeh strani
- Zmanjšanje odliva na sodišče

- Številke:

- Povprečna starost sporov 8-23 mesecev
- Rešitev sporov v 61 dneh
- 58% uspešna rešitev, 8 % delno uspešna rešitev

ZDA

- IRS že vrsto let uporablja različne vrste ARS. Mediatorji so interni.
 1. CAP – Compliance Assurance Process
Pred vložitvijo davčne napovedi
 2. FTS – Fast Track Settlement/Mediation
Ko je napoved že vložena/poteka izvršba
 3. PAM – Post Appeals Mediation

Zakaj in kako uvesti ARS tudi v reševanje davčni sporov?

Priporočilo Sveta Evrope

- Priporočilo Sveta Evrope Rec (2001)9 Odbora ministrov z dne 5. septembra 2001:

Vladam držav članic se priporoča promocija uporabe alternativnih načinov za reševanje sporov med upravnimi organi in zasebnimi strankami s tem, da tako v zakonodaji kot v praksi sledijo principom dobre prakse navedenih v priporočilu.

Davčni spori

- Dolgo trajanje davčnih sporov je po mnenju slovenskih vodij davčnih oddelkov največjih družb *četrta* najpomembnejši vzrok za davčno negotovost, po mnenju evropskih pa *tretji*.
(vir: Deloitte, Davčna raziskava 2015, Pripravljeni na izzive, 10.12.2015)
- Davki so leta 2016 predstavljali 18,5 % vseh pravnomočno končanih upravnih sporov, kar je največji delež po vseh področjih.
(vir: RS, Ministrstvo za pravosodje, Sodna statistika 2016)

Konkurenčna prednost Slovenije

- Na področju ARS med vodilnimi državami v Evropi
- Preko 600 usposobljenih mediatorjev
- Moderen regulatoren okvir
- Več kot desetletna praksa odvetnikov, sodnikov, mediatorjev, državnih pravobranilcev in drugih strokovnjakov

Cilji alternativnega reševanja davčnih sporov

- Pravilna odmera davka, na pravilni pravni podlagi in ob prvi odločitvi davčnega organa v davčnem postopku
- Rešitev spora v hitrih, stroškovno ugodnih in strankam prijaznih postopkih iskanja sporazumne rešitve spora
- Povečanje obsega davčnih prihodkov proračuna
- Znižanje števila neuspešnih davčnih izvršb
- Skrajšanje časa reševanja davčnih sporov
- Znižanje pripada novih davčnih sporov na sodišče
- Doseg sporazuma o davčni obveznosti, kot bi jo določilo sodišče
- Povečanje obseg prostovoljnih izvršitev davčnih obveznosti

ARS - v kateri fazi davčnega postopka?

1. V zgodnji fazi ugotovitvenega postopka
 - zaznane resnejše razlike med davčnim organom in davčnim zavezancem (glede prava ali dejstev)
2. Ob zaključku ugotovitvenega postopka in pred izdajo prvostopenjske davčne odločbe
3. V pritožbenem postopku preden davčni zavezanec sproži upravni spor

Pogoji za ARS

- Prosta diskrecija strank glede sprejema odločitve za ARS – mediacija prostovoljna za davčni organ in za davčnega zavezanca
- Načelna dolžnost davčnega organa, da si je dolžan prizadevati za tako izvedbo davčnega postopka

Mediator

- Možnost izbire stranke
- Notranji:
 - Uslužbenec davčnega organa uvrščen na seznam mediatorjev pri davčnem organu
 - Brezplačno za stranko
- Zunanji:
 - Ni zaposlen v davčnem organu
 - Stranka nosi strošek

Pravne posledice mediacije

- Avtomatična prekinitev davčnega postopka ali odlog davčne izvršbe
- Največ 30 dni od začetka mediacije, z možnostjo podaljšanja za nadaljnjih 30 dni
- Sporazum mora vsebovati vse obvezne sestavine davčne odločbe (možna davčna izvršba)

Kako začeti?

- Pilotni projekt, ki se izvede v enem finančnem uradu
 - neodvisno od sprememb zakonodaje na davčnem področju
 - V okviru postopkov, ki ga vodi finančni urad se ponudi mediacija, potrebno soglasje obeh strank.
 - izvede tudi celovit program usposabljanja uslužbencev FURS

"Sredi težave leži priložnost."

Albert Einstein